Lietas Nr. C30394613
Lietas arhīva Nr. SKC-0338/2016

S P R I E D U M S

Rīgā 2016.gada 31.oktobrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:
tiesnese referente Z.Pētersone
tiesnese A.Čerņavska
tiesnesis V.Maksimovs

rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA „Condo" maza apmēra prasībā pret reliģisko organizāciju „Rīgas Jaunā Svētās Ģertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze" par parāda piedziņu sakarā ar SIA „Condo" kasācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 24.oktobra spriedumu.

A p r a k s t o š ā

[1] SIA „Condo" 2012.gada 17.decembrī cēlusi Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību, to precizējot un papildinot 2013.gada 21.janvārī un 3.oktobrī, pret reliģisko organizāciju „Rīgas Jaunā Svētās Ģertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze", lūdzot piedzīt no reliģiskās organizācijas „Rīgas Jaunā Svētās Ģertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze" SIA „Condo" labā pamatparādu 886 latus, likumiskos procentus 47,01 latu, valsts nodevu 79,13 latus un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,40 latus.

Prasībā norādīti šādi apstākļi.

[1.1] SIA „Condo" un reliģiskā organizācija „Rīgas Jaunā Svētās Ģertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze" 2010.gada 1.septembrī noslēdza uzņēmuma līgumu Nr. 01.09/10 par celtniecības un remonta darbiem ēkai Gaujas ielā 12, Rīgā. Līgums tika izpildīts 2011.gada 2.maijā.

[1.2] Pēc abpusējas vienošanās prasītāja SIA „Condo" uzņēmās turpināt apsaimniekot minētajā ēkā esošās ūdens un apkures sistēmas un gāzes apkures katlu. Puses 2011.gada 15.jūlijā noslēdza apsaimniekošanas līgumu Nr. 15.07.2011. par iekārtu apkalpošanu.

[1.3] Saskaņā ar līguma 1.punktu apsaimniekošanas darbi tiek veikti ik mēnesi. Pārbaudēs konstatētais iekārtu stāvoklis un nepieciešamie uzturēšanas darbi tiek ierakstīti atbildētāja iekārtotā reģistrācijas žurnālā. Saskaņā ar līguma 2.punktu atlīdzība par iekārtu apsaimniekošanu un uzturēšanu noteikta 30 latu apmērā.

[1.4] Pirmos trīs mēnešus atbildētāja samaksu veica, kopā samaksājot 109,80 latus, bet turpmākie rēķini netika apmaksāti. Pēc savstarpējām pārrunām ar draudzes priekšnieku un mācītāju atbildētāja mutiski norādīja, ka samaksa kavējas finanšu trūkuma dēļ.

[1.5] Prasītāja 2012.gada 15.augustā saņēma atbildētājas vēstuli, kurā norādīts, ka līgums nav spēkā un veiktie maksājumi ir nepamatoti. Vēstulē arī norādīts uz Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas Satversmes noteikumu un Draudzes nolikuma noteikumu pārkāpumiem no draudzes pārstāvja puses.

[1.6] Prasītājas ieskatā minētie akti ir draudzes un Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas savstarpējo tiesisko attiecību regulējošie dokumenti, uz kuriem atbildētājai nav pamata atsaukties, savukārt darbu pieņemšanas-nodošanas akta neesamībai nav nozīmes apstākļos, kad abas darījuma puses saistības pildījušas.

[1.7] Ar apsaimniekošanu saistītie darbi ierakstīti atbildētājas pašas iekārtotajā reģistrācijas žurnālā, un atbildētāja pret tiem nekad nav iebildusi. Atbildētāja nav norēķinājusies ar prasītāju par saņemtajiem pakalpojumiem no 2011.gada novembra līdz 2013.gada septembrim.

[1.8] Prasība pamatota ar Civillikuma 1635., 1772., 1773., 1775., 1779. un 1765.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 24.oktobra spriedumu SIA „Condo" prasība noraidīta.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] Lietā nodibināts, ka puses 2011.gada 15.jūlijā noslēgušas līgumu Nr. 15.07.2011., kurā noteikts, ka prasītāja veiks ikmēneša apkalpošanu gāzes apkures katlam un ūdens vadam administrācijas ēkā Gaujas ielā 12, Rīgā.

Līgumā puses vienojās par to, ka prasītāja katra mēneša pēdējā darba dienā nolasīs skaitītāju rādījumus un nodos pa tālruni atbildētājas grāmatvedei; katru mēnesi veiks gāzes apkures katla regulēšanu un pārbaudi. Līguma 2.punktā puses vienojās, ka prasītāja par veikto darbu saņem samaksu 30 latus un PVN 22% 6,60 latus, kopā – 36,60 latus, izsniedzot par to draudzei rēķinu.

[2.2] Minēto līgumu atbildētāja nav apstrīdējusi, līdz ar to tas atzīstams par spēkā esošu un atbilstoši Civillikuma 1587.panta nosacījumiem ir izpildāms.

[2.3] Lai arī atbildētāja apstrīdējusi, ka saskaņā ar līguma nosacījumiem prasītāja līgumā noteiktos darbus būtu pildījusi, ar lietas materiāliem pievienoto veikto darbu un skaitītāju rādījumu reģistrācijas žurnālu prasītāja pierādījusi faktu, ka laikā no 2011.gada 1.maija līdz 2013.gada 10.septembrim fiksējusi skaitītāju rādījumus, kā arī uzskaitījusi veiktos darbus, kas atbilst līguma 1.punkta nosacījumiem.

[2.4] Tāpat prasītāja ir pierādījusi, ka tā laikā no 2011.gada 1.novembra līdz 2013.gada 20.septembrim sagatavojusi ikmēneša rēķinus par gāzes apkures katla un ūdensvada apkalpošanu, taču nav pierādījusi, ka rēķini izsniegti atbildētājai saskaņā ar līguma 2.punkta nosacījumiem.

[2.5] Atbilstoši Civillikuma 1504.pantam, darījumu iztulkojot, jāskatās uz darījumā lietoto vārdu nozīmi, un, ja tie nav divējādi saprotami, tad tie cieši jāievēro, ja vien nepierāda, ka tie nesaskan ar dalībnieka gribu. Savukārt Civillikuma 1509.pants noteic, ka divpusēji darījumi, kas uzliek kādus pienākumus abām pusēm, šaubu gadījumā iztulkojami tam par ļaunu, kurš attiecīgā gadījumā ir kreditors un kuram tādēļ vajadzēja izteikties skaidrāk un noteiktāk.

[2.6] No līguma satura nepārprotami neizriet, ka puses pielīgušas izrakstīt rēķinu par ikmēneša pakalpojumu sniegšanu un ka līgumā noteiktā samaksa 36,60 lati nav vienreizējs maksājums, bet gan ikmēneša maksājums par prasītājas veiktajiem pakalpojumiem.

Ievērojot minēto, kā arī Civillikuma 1509.panta nosacījumus, nav konstatējams pamats prasības apmierināšanai, jo no līguma satura izriet, ka puses pielīgušas vienreizēju maksājumu 36,30 latu apmērā. Turklāt lietā nav strīda, ka saskaņā ar 2011.gada 15.jūlija līgumu atbildētāja jau samaksājusi 109,80 latus, kas pārsniedz pielīgto samaksas apmēru.

[3] Par minēto spriedumu prasītāja SIA „Condo" iesniegusi kasācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā un norādot šādus argumentus.

[3.1] Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu darījums ir izpildāms.

Ar lietā esošiem materiāliem pierādīts, ka darbu reģistrācijas uzskaites žurnāls ir pašas atbildētājas ierosinājums, kurā ir ierakstīti visi apkopes darbi. Tas, ka atbildētāja pirmos trīs mēnešus regulāri ik mēnesi veica maksājumus par izpildītajiem darbiem, apstiprina noslēgtā darījuma spēkā esamību un atbildētājas pienākumu saistības pildīt arī turpmāk. Atbildētāja regulāri ik mēnesi turpināja pieņemt no prasītājas skaitītāju rādījumus un apsaimniekošanas pakalpojumus atbilstoši ierakstiem darbu reģistrācijas žurnālā un prasītājas ziņojumiem atbildētājas grāmatvedei.

[3.2] Attiecībā uz līguma noteikumu skaidrību, puses līgumā ir viennozīmīgi izteikušas savu gribu, pierādot savu apņemšanos ar skaidru rīcību, pildot līgumsaistības.

Līguma 1.punktā ir precīzi noteikts, ka gāzes apkures katla un ūdens vada apkalpošana tiek veikta ik mēnesi un ka katra mēneša pēdējā dienā tiek nolasīti skaitītāju rādījumi un nodoti atbildētājas grāmatvedei. Līguma 2.punktā noteikts maksājums 36,60 lati par veikto darbu, bet atbilstoši līguma 3.punktam tas noslēgts uz nenoteiktu laiku.

No minētā izriet, ka apkalpošanas darbi jāveic ik mēnesi, turklāt nenoteiktu laiku. Tiesa uzskatījusi, ka līguma 2.punktā, nenorādot maksājumu veikšanas kārtību, noteikts vienreizējs maksājums, taču, ievērojot maksājuma apmēru un nosacījumu par līguma darbības nenoteikto termiņu, nevar būt šaubu par ik mēnesi veicamu maksājumu.

Prasītāja ir pierādījusi savu saistību izpildi, bet atbildētāja pirmos trīs mēnešus pārskaitījusi līgumā norādītos 36,60 latus uz prasītājas bankas kontu, apliecinot pielīgto maksājumu regularitāti. Savukārt turpmākā atbildētājas rīcība pēc atteikšanās līgumu pildīt liecina par tās negodprātību un vēlēšanos izvairīties no saistību izpildes.

[3.3] Tiesa ir atsaukusies uz atsevišķām materiālo tiesību normām, piemērojot tās tikai daļēji, bet nav piemērojusi Civillikuma 1488., 1505. un 1507.panta normas, kas novedis pie lietas nepareizas izspriešanas.

M o t ī v u d a ļ

[4] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Augstākās tiesas Civillietu departaments atzīst, ka spriedums ir atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

[5] No lietas materiāliem izriet, ka pusēm nav strīda par prasītājas saistību izpildi, un tiesa arī atzinusi par pierādītu, ka prasītāja laikā no 2011.gada 1.maija līdz 2013.gada 10.septembrim ir izpildījusi līguma 1.punktā noteiktos darbus. Taču ir strīds par līguma iztulkošanu, proti, līguma 2.punktā noteikto norēķinu kārtību: vai 36,60 latu samaksa par veikto darbu ir vienreizējs maksājums, vai regulārs ikmēneša maksājums.

Tiesa prasību noraidījusi tādēļ, ka no līguma satura izriet, ka 36,30 latu samaksu puses pielīgušas kā vienreizēju maksājumu, nevis kā ikmēneša maksājumu. Tiesa pie šāda secinājuma nonākusi, atsaucoties uz Civillikuma 1509.pantu.

Piekrītot kasācijas sūdzības iesniedzējas viedoklim, Civillietu departaments turpmāk norādīto apsvērumu dēļ atzīst, ka šis tiesas secinājums izdarīts bez pietiekama pamata, jo tiesa, pārkāpdama Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas, 97.panta, 189.panta trešās daļas, 190.panta un 193.panta piektās daļas noteikumus, nav devusi pienācīgu vērtējumu argumentiem, apstākļiem un pierādījumiem lietā, kā arī nepareizi iztulkojusi un piemērojusi Civillikuma 1509.pantu.

[6] Civillikuma 1509.pants noteic, ka divpusēji darījumi, kas uzliek kādus pienākumus abām pusēm, šaubu gadījumā iztulkojami tam par ļaunu, kurš attiecīgā gadījumā ir kreditors un kuram tādēļ vajadzēja izteikties skaidrāk un noteiktāk.

Šis pants ir ietverts Civillikuma apakšnodaļā „Tiesiska darījuma iztulkošana", kurā līdztekus 1509.pantam ir arī citas normas, kas piemērojamas līguma iztulkošanā. Civillikuma 1504.pants paredz, ka, darījumu iztulkojot, jāskatās uz darījumā lietoto vārdu nozīmi, un, ja tie nav divējādi saprotami, tad tie cieši jāievēro, ja vien nepierāda, ka tie nesaskan ar dalībnieku gribu. Atbilstoši Civillikuma 1505.pantam, ja rodas šaubas par vārdu nozīmi, jāievēro to jēgums un darījuma dalībnieku skaidri izsacītais vai kā citādi izrādītais nodoms.

No minētās apakšnodaļas normām kopsakarā secināms, ka tiesai ir jāveic darījuma iztulkošana, lai uzzinātu darījuma dalībnieku patieso gribu. Turklāt viens līguma pants nav apskatāms izolēti no pārējiem līguma pantiem, no kuriem šī griba var būt secināma, un no pušu rīcības, kas arī var liecināt par pušu nodomu.

Civillikuma 1509.pants, kā tas redzams arī no paša panta teksta, piemērojams šaubu gadījumā. Proti, Civillikuma 1508. un 1509.pantu piemēro, ja līdzēju patieso nodomu nav izdevies noskaidrot saskaņā ar Civillikuma 1504. un 1505.pantu.

Taču no pārsūdzētā sprieduma redzams, ka tiesa nemaz nav centusies noskaidrot līgumslēdzēju pušu patieso gribu, bet gan patvaļīgi piešķīrusi vienam līguma punktam noteiktu nozīmi, atrauti no pārējā līguma satura, lietā iesniegtajiem pierādījumiem un pušu paskaidrojumiem. Bez pienācīgas līguma un pārējo lietas apstākļu un pierādījumu analīzes tiesa nemaz nevarēja izdarīt secinājumu, ka šaubas pastāv.

[7] Civilprocesa likuma 189.panta trešā daļa noteic, ka spriedumam jābūt likumīgam un pamatotam. Proti, taisot spriedumu, tiesa vadās pēc materiālo un procesuālo tiesību normām (190.panta pirmā daļa), un tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā (190.panta otrā daļa).

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Šī panta trešajā daļā ietverts noteikums, ka tiesai spriedumā jānorāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienus faktus par pierādītiem, bet citus – par nepierādītiem.

Minētās normas nosaka tiesas pienākumu pārbaudīt un novērtēt visus pierādījumus, kurus tiesa pieņēmusi, kā arī izvirza tiesai vairākas prasības, kas jāievēro, lai pareizi novērtētu lietā esošos pierādījumus. Pirmkārt, pierādījumi jāvērtē to kopumā, nevis izolēti. Otrkārt, vienlaikus jāvērtē pierādījumu saturs un forma. Treškārt, jānosaka pierādījumu nozīmība saistībā ar lietā konstatētajiem apstākļiem un faktiem. Ceturtkārt, jāiedziļinās katra pierādījuma būtībā, salīdzinot to ar citiem, un gadījumā, ja konstatētas pretrunas, jānorāda pamatojums, kādēļ vienam pierādījumam dota priekšroka.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 193.panta piektajai daļai, sprieduma motīvu daļā jāatspoguļo tiesas nodibinātie faktiskie apstākļi, pierādījumu, uz kuriem balstīts atzinums par lietā konstatētajiem faktiem, izvērtējums, kā arī tie apsvērumi, kuru dēļ noraidīti tie vai citi lietas dalībnieku iesniegtie pierādījumi, un konstatēto strīda apstākļu juridiskā kvalifikācija.

[8] Civillietu departaments piekrīt, ka tiesas atzinums, ka samaksu 36,30 latu apmērā puses pielīgušas kā vienreizēju maksājumu, nevis kā ikmēneša maksājumu, izdarīts, neievērojot iepriekšminētos Civilprocesa likuma normu noteikumus un Civillikuma apakšnodaļas „Tiesiska darījuma iztulkošana" noteikumus. Proti, šis atzinums izdarīts bez pienācīgas motivācijas, līguma noteikumu analīzes kopumā un pierādījumu pārbaudes.

[8.1] Pirmkārt, tiesa līguma 2.punktu par 36,60 latu samaksu nav novērtējusi kopsakarā ar līguma 1.punktā precīzi noteikto, ka SIA „Condo" veiks ikmēneša apkalpošanu gāzes apkures katlam un ūdens vadam; ka SIA „Condo" katra mēneša pēdējā darba dienā nolasīs un nodos skaitītāju radījumus; un ka SIA „Condo" katru mēnesi veiks gāzes apkures katla regulēšanu un pārbaudi. Tāpat tiesa līguma 2.punktu nav novērtējusi kopsakarā ar 3.punktu, ka līgums noslēgts uz nenoteiktu laiku.

Līdz ar to nav saprotams, kādēļ, ievērojot to, ka darbi jāveic ik mēnesi un ilgstoši, tiesa uzskatījusi, ka par tiem pielīgts vienreizējs maksājums, bet turpmāk samaksa prasītājai nepienākas.

[8.2] Otrkārt, tiesa nav novērtējusi prasītājas argumentus par atbildētājas rīcību, proti, ka pirmos trīs mēnešus atbildētāja līgumu pildījusi, kopā

samaksājot 109,80 latus, kā arī, ka sākotnēji atbildētāja argumentu par vienreizēju maksājumu nemaz nebija izvirzījusi, bet gan atsaukusies uz līdzekļu trūkumu un līgumu parakstījušā draudzes priekšnieka pilnvarojuma trūkumu.

[8.3] Turklāt tiesai arī jāņem vērā loģika un dzīvē gūtie novērojumi. No sprieduma neizriet tādu apstākļu konstatācija, kas padarītu par loģisku un saprātīgi iespējamu tiesas piedāvāto risinājumu, ka puses ir vienojušās regulārus ikmēneša darbus vairāku gadu garumā atalgot ar vienreizēju 36,60 latu maksājumu. Proti, kādēļ atbildētājai par patstāvīgu darbu ne tikai vairāku mēnešu, bet pat vairāku gadu garumā pienāktos samaksa tikai 36,60 latu apmērā.

[9] Civillietu departamenta ieskatā iepriekš izklāstīto argumentu kopums ļauj secināt, ka konstatētie trūkumi materiālo tiesību normu piemērošanā un procesuālie pārkāpumi lietai nozīmīgo apstākļu noskaidrošanā, pierādījumu novērtēšanā un spriedumā izdarīto secinājumu pamatošanā vērtējami kā tādi, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas. Tas dod pamatu sprieduma atcelšanai.

[10] Atceļot spriedumu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu /pers. G/ – personai, kura SIA „Condo" vārdā bija samaksājusi drošības naudu, atmaksājama drošības nauda 284,57 *euro*.

R e z o l u t ī v ā

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, 475.pantu, Augstākās tiesas Civillietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 24.oktobra spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai.

Atmaksāt /pers. G/ drošības naudu 284,57 EUR (divi simti astoņdesmit četrus *euro* un 57 centus).

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese referente	*(paraksts)*	Z.Pētersone
Tiesnese	*(paraksts)*	A.Čerņavska
Tiesnesis	*(paraksts)*	V.Maksimovs